

SVEUČILIŠTE J. J. STROSSMAYERA U OSIJEKU

FILOZOFSKI FAKULTET

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

31 000 Osijek, Lorenza Jägera 9

Telefon: 031 21 14 00

Dekan: 031 21 28 03

Telefaks: 031 21 25 14

URL: <http://www.ffos.hr>

E-mail: helpdesk@knjiga.ffos.hr

MB 3014185 OIB 58868871646

IBAN: HR40 2500 0091 1020 1886 2

Knjižnica

Osijek, 02. veljače 2016.

AKTIVNOSTI ZA UNAPREĐENJE KVALITETE KNJIŽNIČNIH USLUGA I POSLOVANJA KNJIŽNICE FILOZOFSKOGA FAKULTETA OSIJEK 2015.

Osnovna područja na kojima se nastoji unaprijediti kvaliteta knjižničnih službi i usluga Knjižnice Filozofskog fakulteta Osijek¹obuhvaćaju:

- izgradnju knjižničnih zbirki u skladu sa studijskim programima pojedinačnih studija i *Smjernicama za nabavu knjižnične građe u Knjižnici FFOS-a*
- organizaciju informacija u pojedinačnim zbirkama i njihovu dostupnost
- knjižnične usluge za korisnike
- izradu novih kao i dopunjavanje postojećih pravilnika za pojedinačne aspekte knjižničnog poslovanja, a s ciljem osiguranja i praćenja kvalitete poslovanja
- uređenje knjižničnog prostora kao poticajnog okruženja za istraživanje i samostalno stjecanje znanja, a u skladu s korisničkim potrebama
- analizu i vrednovanje knjižničnih usluga
- marketinške aktivnosti
- stručno usavršavanje djelatnika Knjižnice

---

¹ U daljnjem tekstu Knjižnica FFOS-a.

1. Izgradnja knjižničnih zbirki

U kalendarskoj 2015. godini prinovljeno je **1936** primjerka knjižne građe, **104** primjerka **AV građe** i **4** primjerka neknjižne građe, a od toga:

- **kupovina** – **1338** primjeraka knjižne građe, **73** primjerka AV građe i **4** primjerka neknjižne građe, a od toga:
  - **obvezna literatura** – **1025** primjeraka knjižne građe (919 primjeraka na hrvatskom jeziku, 52 primjerka na engleskom jeziku, 49 primjeraka na njemačkom jeziku, 4 primjerka na mađarskom jeziku i 1 primjerak na poljskom jeziku), **12** primjeraka AV građe na hrvatskom jeziku
  - **dopunska literatura** – **65** primjeraka (34 primjerka na hrvatskom, 19 primjeraka na engleskom jeziku, 10 primjeraka na njemačkom jeziku, 1 primjerak na mađarskom jeziku i 1 primjerak na poljskom jeziku)
  - **referentna literatura** – **30** primjeraka (11 primjeraka na hrvatskom, 1 primjerak na engleskom jeziku, 15 primjeraka na njemačkom jeziku, 1 primjerak na mađarskom jeziku i 2 primjerka na poljskom jeziku) i **1** primjerak AV građe na engleskom jeziku
  - **ostala prinovljena knjižna građa** – **218** primjeraka (86 primjeraka na hrvatskom jeziku, 55 primjeraka na engleskom jeziku, 71 primjerak na njemačkom jeziku, 1 primjerak na mađarskom jeziku i 5 primjeraka na srpskom jeziku), **60** primjeraka AV građe (1 primjerak na hrvatskom jeziku, 37 primjeraka na engleskom jeziku, 20 primjeraka na njemačkom jeziku i 2 primjerka na poljskom jeziku) i **4** primjerka neknjižne građe (na njemačkom jeziku) koja je uvrštena u knjižnične zbirke u svrhu istraživačkoga i znanstvenoga rada studenata i znanstveno-nastavnoga osoblja
- **darovi** – **524** primjerka knjižne građe i **31** primjerak AV građe, a od toga:
  - **obvezna literatura** – **12** primjeraka (4 primjerka na hrvatskom jeziku, 2 primjerka na engleskom jeziku i 6 primjeraka na njemačkom jeziku)
  - **referentna literatura** – **28** primjeraka (20 primjeraka na hrvatskom jeziku, 2 primjerka na engleskom jeziku, 3 primjerka na njemačkom jeziku i 3 primjerka na mađarskom jeziku) i **1** primjerak AV građe na hrvatskom jeziku
  - **ostala prinovljena knjižna građa** – **484** primjerka (198 primjeraka na hrvatskom jeziku, 76 primjeraka na engleskom jeziku, 117 primjeraka na njemačkom jeziku, 86 primjeraka na mađarskom jeziku, 2 primjerka na bosanskom jeziku, 4 primjerka na srpskom jeziku i 1 primjerak na crnogorskom jeziku) i **30** primjeraka AV građe (6 primjeraka na

hrvatskom jeziku, 16 primjeraka na engleskom jeziku, 6 primjeraka na njemačkom jeziku i 2 primjerka na mađarskom jeziku)

- **vlastita izdanja** – 45 primjeraka knjižne građe, a od toga:
  - obvezna literatura – 17 primjeraka (7 primjeraka na hrvatskom jeziku i 10 primjeraka na njemačkom jeziku)
  - ostala prinovljena knjižna građa – 28 primjeraka (18 primjeraka na hrvatskom jeziku i 10 primjeraka na engleskom jeziku)
- **razmjena** – 29 primjeraka knjižne građe, a od toga:
  - obvezna literatura – 2 primjerka na hrvatskom jeziku
  - referentna literatura – 5 primjeraka (4 primjerka na hrvatskom jeziku i 1 primjerak na njemačkom jeziku)
  - ostala prinovljena knjižna građa – 22 primjerka na hrvatskom jeziku

Pretplatom je tijekom 2015. godine pristiglo 15 domaćih i 12 inozemnih naslova časopisa.

Knjižnica je u 2015. godini bila pretplaćena na 4 baze podataka:

- Project Muse (*Humanities Collection*)
- Cambridge Journals Online (*Humanities and Social Sciences*)
- Emerald Insight (*Emerald Library and Information Studies i Emerald Education Plus*)
- Library & Information Science Source.

Knjižnica je 2015. godine otpisala 2638 primjeraka knjižnične građe.

Ukupno stanje fonda² prema pojedinačnim zbirkama iznosi 63044 primjeraka knjižne građe, 1861 jedinica neknjižne građe, 1917 jedinica magistarskih i doktorskih radova i 3476 svezaka uvezane periodike, odnosno 328 naslova inozemnih časopisa i 445 naslova domaćih časopisa.

U institucijskom repozitoriju Filozofskog fakulteta ukupno je pohranjeno, po odsjecima/katedrama, 1998 ocjenskih radova.³

2. Organizacija informacija u pojedinačnim zbirkama

Sva knjižnična građa prinovljena 2015. godine formalno je i sadržajno obrađena u knjižničnom programu CROLIST.

U 2015. godini predmetno je obrađeno ukupno 3878 jedinica.

Trenutno se obavlja:

---

²Ukupno stanje fonda na dan 19. siječnja 2015. godine.

³ Ukupan broj ocjenskih radova u FFOS-repozitoriju i u repozitoriju DABAR.

- popisivanje građe koja se nalazi izvan prostora Knjižnice u programu Microsoft Excel (knjižna građa u ormarima u hodnicima) kako bi se moglo odlučiti o načinu postupanja s tom građom (otpis, obrada ili dr.)⁴
- analitička obrada članaka iz časopisa i zbornika
- planira se formalno i sadržajno obraditi zbirka stare i rijetke građe u knjižničnom programu CROLIST

Na temelju dogovora Knjižnice i Odsjeka za informacijske znanosti studenti Jednopedmetnog preddiplomskog studija informatologije odrađuju dio satnice svog Praktičnog rada u Knjižnici, popisujući građu koja se nalazi izvan prostora Knjižnice.

Knjižnica i dalje sustavno pohranjuje radove studenata Informacijskih znanosti, Filozofije, Psihologije, Pedagogije, Engleskoga jezika i književnosti, Njemačkoga jezika i književnosti, Hrvatskoga jezika i književnosti, Mađarskoga jezika i književnosti i Povijesti te doktorske disertacije obranjene na FFOS-u. FFOS-repozitorij trenutno je u prijelazu na sustav DABAR (Digitalni akademski arhivi i repozitoriji).

U 2015. godini Knjižnica je arhivirala 234 ocjenska rada, a od toga 56 završnih radova, 169 diplomskih radova i 9 doktorskih disertacija.

3. Knjižnične usluge

U akademskoj je 2014./2015. godini broj studenata koji koriste usluge Knjižnice 1582, a od toga:

- broj redovitih studenata na preddiplomskim studijima – 642 studenta
- broj redovitih studenata na diplomskim studijima – 518 studenata
- broj studenata poslijediplomskih sveučilišnih studija – 121 student, a od toga:
  - broj studenata na Poslijediplomskom sveučilišnom studiju *Jezikoslovlje* – 67 studenata
  - broj studenata na Poslijediplomskom sveučilišnom studiju *Književnost i kulturni identitet* – 35 studenata
  - broj studenata na Poslijediplomskom sveučilišnom studiju *Pedagogija i kultura suvremene škole* – 19 studenata
- broj polaznika Pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičke izobrazbe – 301 polaznik

Osim osnovnih knjižničnih usluga poput posudbe građe, korištenja građe i računalne opreme u čitaonicama te korištenja čitaonice za učenje i istraživački rad poseban naglasak stavlja se na sljedeće četiri usluge:

---

⁴ Otprilike 4500 jedinica knjižne građe (darovana građa, građa koja je ostala odvajanjem Fakulteta i odjela).

- informacijsko opismenjavanje korisnika
- međuknjižničnu posudbu
- elektroničke usluge i
- prikupljanje i obradu podataka u svrhu analize znanstvene produkcije nastavnog osoblja FFOS-a.

a) Informacijsko opismenjavanje korisnika

Tijekom 2015. godine djelatnice Knjižnice (2 diplomirane knjižničarke, 1 viša knjižničarka, 1 knjižničarska savjetnica), 1 diplomirana knjižničarka primljena na određeno radno vrijeme (kao zamjena za vrijeme porodiljnog dopusta) i 1 diplomirana knjižničarka u okviru programa HZZ-a „Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa” održale su 19 radionica u okviru pojedinačnih kolegija kojima je obuhvaćeno ukupno 323 studenta 1., 2. i 3. godine preddiplomskih studija i 2. godine diplomskih studija (tablica 1) i 1 radionicu u okviru pojedinačnih kolegija 1. godine Jednopedmetnog preddiplomskog studija informatologije kojom je obuhvaćeno 35 studenata (osnovne informacije o Knjižnici).

U čitaonici za tihi rad (soba 36) instaliran je veći broj računala i LCD-projektor, što omogućuje korištenje tog prostora u obrazovne svrhe (informacijsko opismenjavanje korisnika).

Tablica 1. Radionice za informacijsko opismenjavanje korisnika održane 2015. godine

DATUM	STUDIJI	GODINA STUDIJA	BROJ STUDENATA
12. 3. 2015.	Hrvatski jezik i književnost – dvopredmetni	1. PD	14
09. 4. 2015.	Psihologija	1. PD	19
23. 4. 2015.	Povijest – dvopredmetni	1. PD	27
7. 10. 2015.	Psihologija	1. PD	35
13. 10. 2015.	Filozofija – dvopredmetni	1. PD	25
14. 10. 2015.	Engleski jezik i književnost – dvopredmetni	2. DIP	13

19. 10. 2015.	Engleski jezik i književnost – dvopredmetni	1. PD	25
19. 10. 2015.	Engleski jezik i književnost – dvopredmetni	1. PD	17
19. 10. 2015.	Engleski jezik i književnost – dvopredmetni	1. PD	20
19. 10. 2015.	Engleski jezik i književnost – dvopredmetni	1. PD	16
20. 10. 2015.	Povijest – dvopredmetni	3. PD	23
27. 10. 2015.	Filozofija – dvopredmetni	3. PD	11
23. 10. 2015.	Informatologija	1. PD	15
23. 10. 2015.	Informatologija	1. PD	20
05. 11. 2015.	Njemački jezik i književnost – dvopredmetni	2. PD	20
09. 11. 2015.	Njemački jezik i književnost – dvopredmetni	1. PD	23

Radionice održane studentima na prvim i drugim godinama preddiplomskih studija za cilj su imale sljedeće ishode:

- samostalno pretraživanje kataloga Knjižnice FFOS-a prema sljedećim parametrima: autor, naslov, ključne riječi i predmetnice
- tumačenje kataložnog opisa prema sljedećim elementima: autor, naslov, mjesto izdanja, izdavač, godina izdanja, signatura (mjesto knjige na polici u Knjižnici)
- prepoznavanje različitih pojava oblika izvora informacija (knjige, članci, časopisi, elektronička građa – mjesna i mrežno dostupna)
- pronalaženje relevantnih informacija na mrežnim stranicama Knjižnice

- poznavanje mogućnosti međuknjižnične posudbe iz drugih knjižnica u Hrvatskoj relevantnih za pojedinačne studije
- poznavanje važnih mrežno dostupnih izvora informacija za svaki pojedinačni studij (HRČAK, Gutenberg Projekt, Digitalna knjižnica HAZU-a i sl.) i
- osnove pretraživanja *online* baza podataka.

Radionicama održanim na trećim preddiplomskim godinama za cilj su postavljeni sljedeći ishodi:

- razlikovati osnovne vrste baza podataka
- samostalno odabrati elektroničke izvore informacija prema specifičnom području interesa
- pravilno raščlaniti i oblikovati informacijski upit
- koristiti Booleove operatore kod pretraživanja
- poznavati pravila skraćivanja kod pretraživanja
- koristiti različite opcije za detaljnije ograničavanje pretraživanja
- analizirati i vrednovati dobivene rezultate pretraživanja.

Po završetku radionica kroz izlazne ankete studenti vrednuju predavače, a također mogu dati svoje primjedbe i prijedloge za poboljšanje radionice.

Od ukupno 323 studenta koji su prisustvovali radionicama ankete je ispunilo 320 studenata. Dobiveni podaci obrađeni su u programu SPSS.

Studenti su zadovoljstvo sadržajem edukacije ocijenili prosječnom ocjenom 4,42, a praktičnim dijelom edukacije prosječnom ocjenom 4,46.

Na pitanje bi li edukaciju preporučili svojim kolegama, velika bi većina studenata (307, 97,46%) preporučila edukaciju, dok manji broj studenata (8, 2,53%) ne bi preporučio edukaciju svojim kolegama, a kao razloge su naveli:

„Bilo je dosadno.”

„Nepotrebno je, svatko bi se trebao znati na internetu sam snaći.”

„Nije bilo baš zabavno.”

„Nisam potpuno razumjela.”

„Trebalo se više primjera pokazati.”

Manji broj studenata (4, 1,53%) nije odgovorio na to pitanje.

U posljednjem su pitanju studenti imali mogućnost dati svoje prijedloge i komentare:

„Bilo je super, hvala na edukaciji :)”

„Češće održavanje sličnih edukacija.”

„Edukacija je svakako korisna za studente prilikom posuđivanja literature iz knjižnice. Pogotovo za preddiplomske studije.”

„Iznimno sam zadovoljan što postoji baza pretraživanja tema koje možemo iskoristiti za pisanje seminarskih radova.”

„Obuku učiniti obaveznom odmah na početku studiranja.”

„Predavači su jako dobri i simpa!”

„Puno je primjera predočeno u premalo vremena.”

„Vrlo poučno i korisno!”

Na mrežnim stranicama Knjižnice studenti kao podsjetnike mogu upotrijebiti i *Power Point*-prezentacije s održanih radionica: <http://www.ffos.unios.hr/knjiznica/edukacija-po-studijima>.

Za specifična pitanja u vezi s pretraživanjem, vrednovanjem i korištenjem informacija korisnicima su na raspolaganju individualne edukacije za čiji se termin studenti mogu dogovoriti s knjižničarima: <http://www.ffos.unios.hr/knjiznica/individualna-edukacija>.

Korisnici o toj knjižničnoj usluzi mogu saznati putem informacijskih vodiča, informativnih postera u čitaonicama, mrežnih stranica Knjižnice te kroz osobni kontakt s djelatnicima Knjižnice, a ishodi održanih radionica vidljivi su i u svakodnevnom radu s korisnicima koji samostalno pretražuju katalog Knjižnice kao i u povećanju statistike pretraživanja *online* kataloga.

b) Međuknjižnična posudba

Knjižnica pruža uslugu međuknjižnične posudbe za naslove koje Knjižnica ne posjeduje.

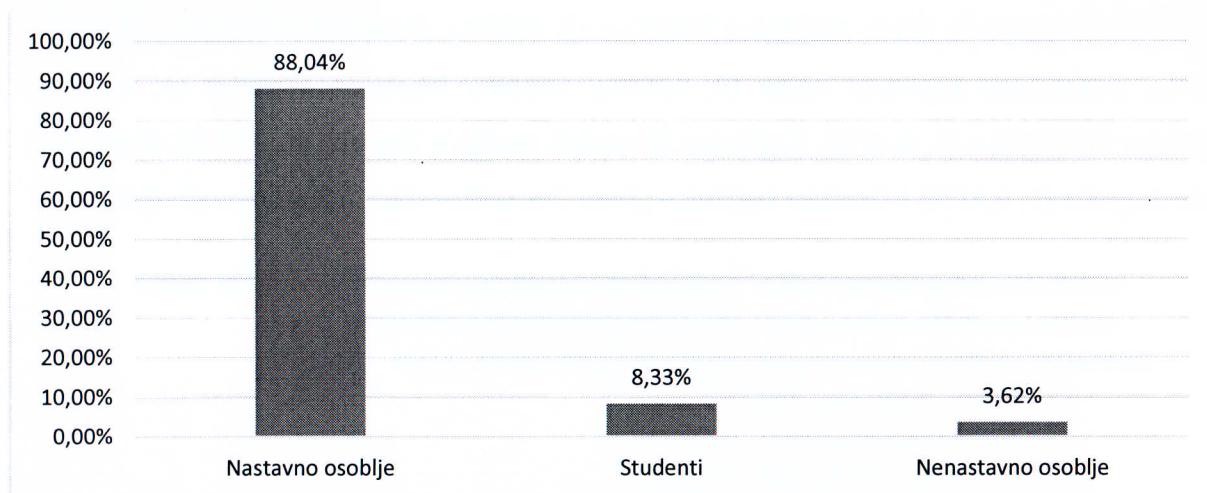
O toj knjižničnoj usluzi korisnici mogu saznati prilikom radionica koje održavaju djelatnici Knjižnice u dogovoru s predmetnim nastavnicima te putem informacijskih vodiča koje korisnici dobiju prilikom upisa, ali su dostupni i na posudbenom odjelu. Na panoima, koji su izloženi u prostoru čitaonice za tihi rad, nalaze se osnovne informacije o međuknjižničnoj posudbi kao i obrasci za međuknjižničnu posudbu na kojima korisnik ispunjava osnovne podatke o traženoj jedinici građe.

Obrasci se nalaze i na mrežnim stranicama Knjižnice: <http://www.ffos.unios.hr/knjiznica/medjuknjiznicna-posudba>.

Korisnik također može zatražiti međuknjižničnu posudbu tako da dostavi osnovne podatke o građi koju želi posuditi elektroničkom poštom na adresu mkp@ffos.hr.

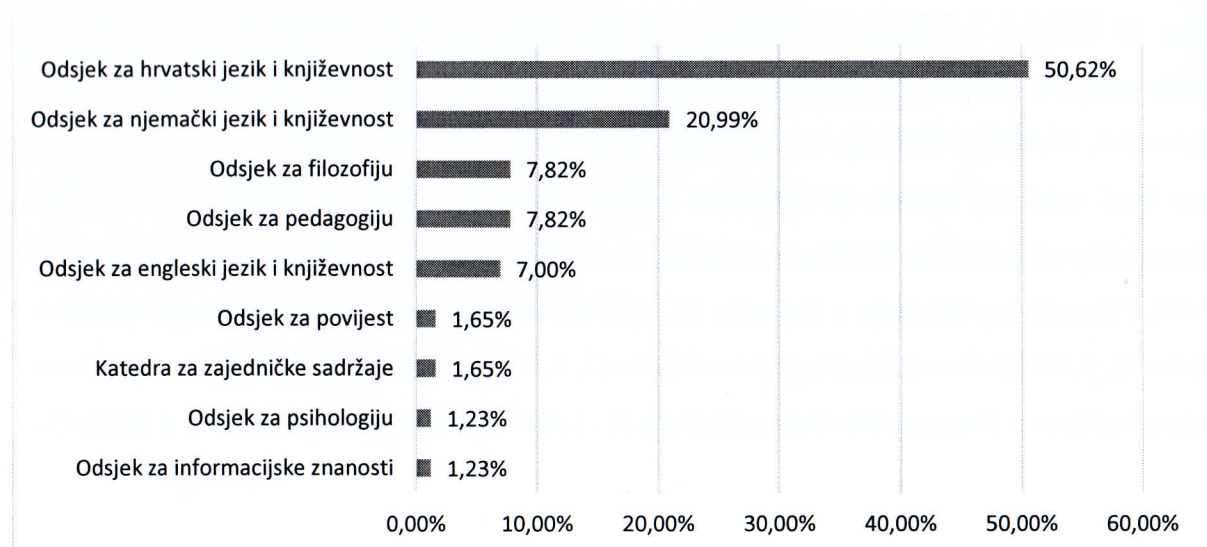
U 2015. godini korisnici FFOS-a prema Knjižnici su uputili 276 zahtjeva (slika 1) za uslugu međuknjižnične posudbe (192 zahtjeva za knjige i/ili zbornike, 14 zahtjeva za poglavlje iz knjige, 70 zahtjeva za članke iz časopisa i/ili zbornika), pri čemu je najviše jedinica građe

zatražilo nastavno osoblje (243, 88,04%), zatim studenti (23, 8,33%), a najmanje nenastavno osoblje (10, 3,62%). Većina zahtjeva uspješno je riješena (243, 88,04%). Manji broj zahtjeva (33, 11,95%) nije bilo moguće riješiti jer tražena građa nije bila dostupna u fondu knjižnice kojoj je zahtjev bio upućen.

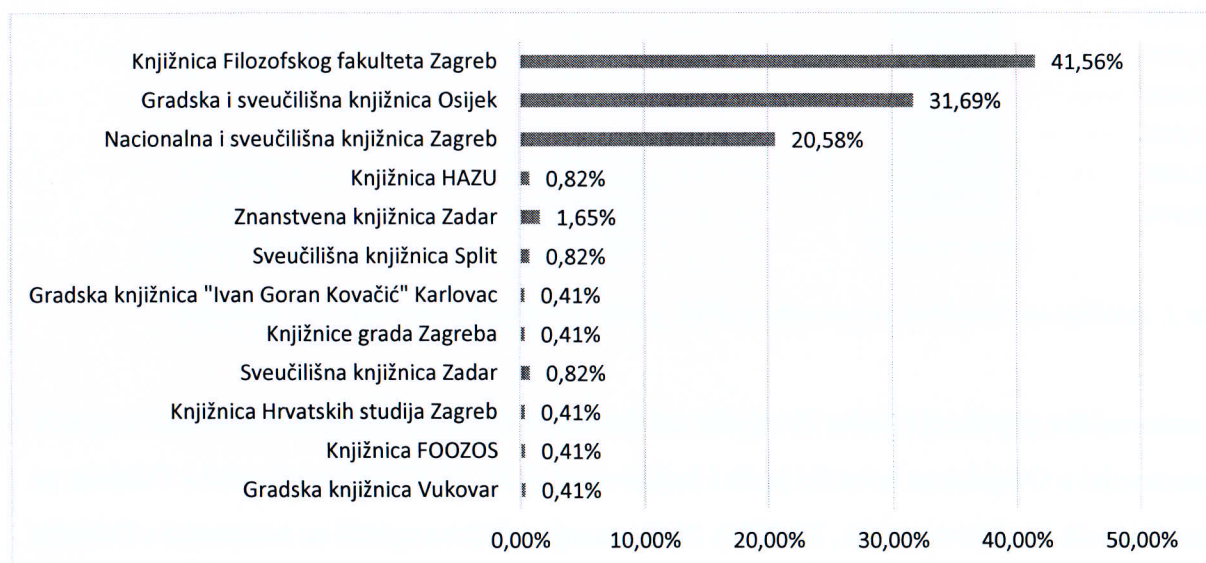
Slika 1. Analiza međuknjižnične posudbe u 2015. godini u odnosu na korisničku populaciju

Od nastavničke populacije (slika 2) najviše zahtjeva za uslugu međuknjižnične posudbe uputili su nastavnici s Odsjeka za hrvatski jezik i književnost (123, 50,62%) i nastavnici s Odsjeka za njemački jezik i književnost (51, 20,99%). Nešto manje zahtjeva uputili su nastavnici s Odsjeka za filozofiju (19, 7,82%), Odsjeka za pedagogiju (19, 7,82%) i Odsjeka za engleski jezik i književnost (17, 7,00%), dok su najmanje zahtjeva uputili nastavnici s Odsjeka za povijest (4, 1,65%), Katedre za zajedničke sadržaje (4, 1,65%) te Odsjeka za psihologiju (3, 1,23%) i Odsjeka za informacijske znanosti (3, 1,23%).

Slika 2. Analiza zahtjeva za međuknjižničnu posudbu prema pojedinačnim odsjecima i katedrama u 2015. godini

Knjižnica je najviše korisničkih zahtjeva riješila međuknjižničnom posudbom (slika 3) iz fonda Knjižnice Filozofskoga fakulteta u Zagrebu (101, 41,56%), Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek (77, 31,69%) i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (50, 20,58%). Manji broj korisničkih zahtjeva riješeno je iz fonda Znanstvene knjižnice Zadar (4, 1,65%), dok je najmanji broj zahtjeva riješen iz fonda Knjižnice HAZU-a (2, 0,82%), Sveučilišne knjižnice Split (2, 0,82%), Sveučilišne knjižnice Zadar (2, 0,82%), Gradske knjižnice Vukovar (1, 0,41%), Knjižnice FOOZOS-a (1, 0,41%), Knjižnice Hrvatskih studija u Zagrebu (1, 0,41%), Knjižnice grada Zagreba (1, 0,41%) i Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić” u Karlovcu (1, 0,41%).

Slika 3. Analiza uspješno riješenih zahtjeva za međuknjižničnu posudbu Knjižnice FFOS-a prema drugim knjižnicama u 2015. godini

U 2015. su godini putem usluge međuknjižnične posudbe druge knjižnice prema Knjižnici FFOS-a uputile 35 zahtjeva⁵ (17 zahtjeva za knjige i/ili zbornike, 1 zahtjev za poglavlje iz knjige, 17 zahtjeva za članke iz časopisa i/ili zbornika), od kojih su svi uspješno riješeni. Najviše zahtjeva (tablica 2) uputila je knjižnica Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku (14, 40,00%) i Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek (5, 14,28%).

Manji broj zahtjeva uputile su knjižnice Odjela za kulturologiju u Osijeku (2, 5,71%), Prehrambeno-tehnološkog fakulteta u Osijeku (2, 5,71%), Umjetničke akademije u Osijeku (2, 5,71%), Filozofskog fakulteta u Zagrebu (2, 5,71%), Srednje škole Graditeljsko-geodetske u Osijeku (2, 5,71%) i Sveučilišne knjižnice Rijeka (2, 5,71%). Najmanji broj zahtjeva uputile su sljedeće knjižnice: Pravnog fakulteta u Osijeku (1, 2,86%), Ekonomskog fakulteta u Splitu (1,

⁵ Broj zabilježenih zahtjeva. Nisu uračunati svi zahtjevi drugih fakultetskih knjižnica (samo oni zatraženi službenim putem) na području grada Osijeka zato što se vode i pojedinačna zaduženja vanjskih korisnika.

2,86%), Sveučilišna knjižnica Pula (1, 2,86%) i Osnovne škole „Šećerana” u Osijeku (1, 2,86%).

Tablica 2. *Analiza zahtjeva za međuknjižničnu posudbu iz drugih knjižnica prema Knjižnici FFOS-a u 2015. godini*

USTANOVA	BROJ ZAHTJEVA	POSTOTAK (%)
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku	14	40,00%
Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek	5	14,28%
Pravni fakultet u Osijeku	1	2,86%
Odjel za kulturologiju Osijek	2	5,71%
Prehrambeno-tehnološki fakultet Osijek	2	5,71%
Umjetnička akademija u Osijeku	2	5,71%
Filozofski fakultet u Zagrebu	2	5,71%
Ekonomski fakultet u Splitu	1	2,86%
Sveučilišna knjižnica Pula	1	2,86%
Sveučilišna knjižnica Rijeka	2	5,71%
Srednja škola Graditeljsko-geodetska u Osijeku	2	5,71%
Osnovna škola „Šećerana” u Osijeku	1	2,86%

c) Elektroničke usluge

Na mrežnim se stranicama Knjižnice (<http://web.ffos.hr/knjiznica>) nalaze brze poveznice na baze podataka na koje je Fakultet pretplaćen te je na taj način studentima i nastavnom osoblju povećana dostupnost znanstvenih i stručnih informacija.

Osim osnovnih knjižničnih usluga Knjižnica pruža pomoć u pronalaženju odgovarajuće literature putem usluge *Pitajte knjižničare* pretraživanjem knjižničnog kataloga, lokalne baze podataka i drugih izvora informacija te elektroničkih baza podataka kod nas i u svijetu.

Korisnicima su dostupne *online* baze podataka u pretplati Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, a pristup *online* bazama podataka omogućen im je preko Portala elektroničkih izvora za

hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu.⁶ Pristup većini *online* baza reguliran je rasponom IP-adresa računala Fakulteta, dok drugi dio baza pripada skupini baza sa slobodnim pristupom te je pristup omogućen i od kuće uz pomoć *proxy servera*, a za spajanje na Scopus i Ebsco putem *Shibboletha* uz korištenje osobnog AAI-korisničkog imena i lozinke.

Iako je Fakultet pretplaćen na određene baze podataka, učestalost njihova korištenja (tablica 3) nije reprezentativna.

Najveći je problem što je pristup bazama na koje je Fakultet pretplaćen reguliran rasponom IP-adresa računala u sustavu Fakulteta, što znači da ih se može pretraživati isključivo na Fakultetu, ali i činjenica da je Fakultet na neke od tih baza pretplaćen već nekoliko godina te se pretražuju samo najnoviji znanstveni radovi.

Tablica 3. Učestalost korištenja baza podataka⁷ za 2015. godinu

Baza podataka ⁸	Siječanj	Veljača	Ožujak	Travanj	Svibanj	Lipanj	Srpanj	Kolovoz	Rujan	Listopad	Studeni	Prosinac	Ukupno
Project Muse	60	19	152	83	37	105	27	2	79	65	133	66	828
Emerald Journals	51	36	42	68	82	54	3	3	16	72	139	66	632
Emerald Books				13						1		2	16
Cambridge Journals Online	27	1	18	2	6	8	1	0	16	19	107	42	247

⁶ Prema Sporazumu o suradnji između Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu od 23. travnja 2015. uspostavljen je Portal elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu, koji od dana stupanja na snagu navedenog sporazuma o suradnji preuzima sve poslove **Centra za online baze podataka**, koji s tim danom prestaje s radom. (URL: <http://www.online-baze.hr/novosti> (2016-01-20))

⁷Baze podataka na koje je Fakultet pretplaćen.

⁸Podaci se odnose samo na cjelovite tekstove.

Library & Information Science Source	67	36	102	100	75	16	11	19	11	139	78	37	691

Na mrežnim stranicama Knjižnice studenti mogu pronaći poveznice na različite slobodno dostupne elektroničke časopise s cjelovitim tekstom, koji su izdvojeni prema nastavnim planovima i programima pojedinačnih studija.

Pomoću *online* kataloga Knjižnice FFOS-a korisnicima su u svakom trenutku dostupne informacije o građi koju Knjižnica posjeduje.

U 2015. je godini ukupan broj korisničkih upita u *online* katalogu Knjižnice FFOS-a 306165 upita, od čega je 63320 upita prema autoru, 82360 upita prema naslovu, 19882 upita prema ključnim riječima, a 33392 upita prema predmetu.

	autor	naslov	keyword	predmet	number	skizama	pregled	skizama	osoba	mjesecno
2015-01	7551	10121	2226	2745	6	29	5705	0	2685	34751 11.33%
2015-02	8102	16306	1026	1572	48	8	11015	0	3421	41280 13.42%
2015-03	8772	11476	2732	3436	26	53	11571	0	4355	42330 13.82%
2015-04	6361	6636	1645	2735	20	6	8462	0	2523	38076 12.42%
2015-05	8511	7077	2462	3107	7	19	7525	0	1715	35345 11.54%
2015-06	4626	6462	1288	2776	27	9	7593	0	1677	24680 8.07%
2015-07	1473	2226	815	535	7	3	2544	0	257	7650 2.50%
2015-08	1018	1317	170	331	13	7	1288	0	216	4371 1.42%
2015-09	2472	4655	413	1246	10	2	4126	0	839	13765 4.50%
2015-10	6861	6536	2357	7864	16	82	7437	0	1664	32650 10.77%
2015-11	6804	5503	2226	4750	16	0	5711	0	645	25701 8.38%
2015-12	4905	4855	1586	2822	23	3	5131	0	922	18851 6.17%
ukupno	67303	52360	16802	33622	221	222	81621	0	20847	306165 100%
	21.56%	26.92%	5.48%	10.94%	0.07%	0.07%	26.76%	0.00%	6.81%	100%

Slika 4. Broj korisničkih upita u online katalogu Knjižnice FFOS-a po mjesecima u 2015. godini⁹

Ocjenskim (završnim, diplomskim i doktorskim) radovima u FFOS-repozitoriju omogućen je pristup nastavnom osoblju FFOS-a putem korisničkoga računa koji se izrađuje na vlastiti zahtjev, a redovni studenti FFOS-a pristup mogu zatražiti sa službene adrese e-pošte @ffos.hr. Pristup radovima pohranjenim u repozitoriju DABAR (Digitalni akademski arhivi i repozitoriji) omogućen je uz korištenje osobnog AAI-korisničkog imena i lozinke.

⁹Izvor: <http://crolist.ffos.hr/cgi-bin/byoyo?u>

Najvažnije informacije o svom djelovanju Knjižnica također stavlja i na svoj profil na *Facebooku*.

d) Prikupljanje i obrada podataka u svrhu analize znanstvene produkcije nastavnog osoblja FFOS-a

Knjižnica prikuplja i obrađuje podatke o znanstvenoj produktivnosti nastavnog osoblja FFOS-a, primjerice u svrhu višegodišnjeg institucijskog financiranja znanstvene djelatnosti, izrade samoanalize te izdaje potvrde o indeksiranosti i citiranosti radova u bazama podataka, a za potrebe napredovanja u zvanju ili prijave na projekt.

4. Pravilnici Knjižnice

Budući da se sustavi upravljanja kvalitetom temelje na dobro razrađenim pravilnicima, u 2014. je godini dopunjen, proširen i ponegdje i izmijenjen *Pravilnik o radu Knjižnice FFOS-a*, koji je dostupan i na mrežnim stranicama Knjižnice file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/Pravilnik_o_radu_knjiznice.pdf.

5. Analiza i vrednovanje knjižničnih usluga

Knjižnica je dužna provoditi anketu o zadovoljstvu korisnika uslugama Knjižnice svake tri godine.

Osim ankete Knjižnica kontinuirano prikuplja prijedloge i primjedbe korisnika na standardiziranim obrascima koje oni mogu anonimno ili s osobnim podacima ubaciti u za to predviđene kutije u čitaonicama s ciljem što kvalitetnijeg oblikovanja svojih usluga.

6. Marketinške aktivnosti

S ciljem upoznavanja korisnika sa širokim rasponom usluga koje im Knjižnica stavlja na raspolaganje izrađeni su sljedeći vodiči:

- informacijski vodič za prvu godinu studija s osnovnim informacijama o Knjižnici
- informacijski vodiči po pojedinačnim studijima (s osnovnim uputama za samostalno usvajanje vještina informacijske pismenosti)
- informacijski vodič o usluzi međuknjižnične posudbe
- informacijski vodič o bazama podataka
- informacijski vodič za polaznike Pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičke izobrazbe s osnovnim informacijama o Knjižnici

- obrazac za međuknjižničnu posudbu
- obrazac za pronalaženje izvora informacija
- letak s osnovnim informacijama o repozitoriju
- letak s osnovnim informacijama u međuknjižničnoj posudbi
- letak s osnovnim informacijama o usluzi *Pitajte knjižničare*

7. Kadrovska struktura Knjižnice

Tijekom akademske godine 2014./2015. knjižnične poslove obavljale su dvije više knjižničarke, tri diplomirane knjižničarke, od kojih je jedna na porodiljnom dopustu (od 24. 10. 2014.), od 1. 3. 2015. jedna diplomirana knjižničarka na određeno radno vrijeme (kao zamjena za vrijeme porodiljnog dopusta), od 12. 5. 2014. do 11. 5. 2015. dvije diplomirane knjižničarke u okviru programa HZZ-a „Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa”, od 17. 11. 2014. do 16. 11. 2015. jedna diplomirana knjižničarka u okviru programa HZZ-a „Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa”, od 19. 11. 2014. do 18. 11. 2015. jedan diplomirani knjižničar u okviru programa HZZ-a „Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa”, od 01. 2. 2015. do 23. 3. 2015. jedna diplomirana knjižničarka u okviru programa HZZ-a „Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa”, od 20. 5. 2015. dvoje diplomiranih knjižničara u okviru programa HZZ-a „Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa” i od 1. 12. 2015. jedna diplomirana knjižničarka u okviru programa HZZ-a „Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa”.

Promjene u suvremenom informacijskom okruženju zahtijevaju stalno stručno usavršavanje knjižničara, pa Knjižnica nastoji slati što više knjižničara na radionice organizirane preko *Centra za stalno stručno usavršavanje* te koristiti druge prilike za stjecanje novih kompetencija i znanja potrebnih za unapređenje rada u knjižnici (tablica 4).

Tablica 4. Stručno usavršavanje knjižničara/knjižničarki (2015.)

NAZIV RADIONICE/SKUPA	MJESTO ODRŽAVANJA	DATUM ODRŽAVANJA	BROJ KNJIŽNIČARA/ KNJIŽNIČARKI
Dan digitalnih repozitorija (webinar)	Filozofski fakultet Osijek	18. ožujka 2015.	3
Pisanje i vođenje EU-projekata	Filozofski fakultet Osijek	travanj – lipanj 2015.	1

Digitalna knjižnica kao nova kulturološka i poslovna paradigma	Ekonomski fakultet Osijek	23. travnja 2015.	3
Kreativna knjižnica kao krucijalni koncentrični krug kulturne industrije	Ekonomski fakultet Osijek	23. travnja 2015.	1
Elektroničko nakladništvo i elektronička knjiga	Ekonomski fakultet Osijek	24. travnja 2015.	3
Stručni skup 14. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica - Knjižnice: kamo i kako dalje	Lovran	13. – 16. svibnja 2015.	1
Izrada mrežnih stranica sa CMS-sustavom Wordpress	Filozofski fakultet Osijek	12. lipnja 2015.	4
Kompetencije za rad sa studentima s autizmom i drugim psihičkim poremećajima	Filozofski fakultet Osijek	17. lipnja 2015.	2
Erasmus+ KA1- Natječaj za mobilnost (ne)nastavnog osoblja, 2015./2016.	Budimpešta, Mađarska	6. – 16. kolovoza 2015.	1
Erasmus+ KA1 - Natječaj za mobilnost (ne)nastavnog osoblja, 2015./2016.	Instituto Politécnico do Porto, Portugal	21. – 25. rujna 2015.	2
19. Seminar ARHIVI, KNJIŽNICE, MUZEJI Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture	Rovinj	26. studenoga 2015.	3
Knjižnične usluge: organizacija i razvoj tradicionalnih i elektroničkih	Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek	3. prosinca 2015.	1

Knjižničarima u radu pomažu i studenti Jednopedmetnog preddiplomskog studija informacijskih znanosti koji u Knjižnici obavljaju svoju stručnu praksu tijekom prve, druge i treće godine studija, odnosno studenti pete godine istoga diplomskoga studija kroz pilot-projekte (tablica 5).

Tablica 5. Pilot-projekti studenata informacijskih znanosti vezani uz Knjižnicu Filozofskoga fakulteta Osijek tijekom 2015. godine

Naziv pilot-projekta	Akadska godina
Vrednovanje fonda Knjižnice Filozofskoga fakulteta: verifikacijska studija na primjeru ispitne literature	2014./2015.

S obzirom na to da se poseban naglasak stavlja na elektroničke, mrežno dostupne izvore informacija, Knjižnica bi posebno trebala usmjeriti svoje djelovanje u promicanju informacijske pismenosti kako za studente tako i za nastavno osoblje.

Osim toga Knjižnica bi trebala svoje zbirke i usluge korisnicima približiti i učiniti „vidljivijima” i putem društvenih mreža, ali i kroz razne marketinške aktivnosti, a posebno uslugu međuknjižnične posudbe koju studenti rijetko koriste.

Knjižnica će i dalje nastojati što kvalitetnije organizirati informacijsko okruženje i promicati svoje usluge te odgovarati na potrebe svojih korisnika kako bi na taj način dala svoj doprinos ostvarenju poslanja matične ustanove.

Voditeljica Knjižnice:

Gordana Gašo, dipl. knjižničar

Gordana Gašo